

A gyerekjogokról

Írta: ALTAI MARGIT

Hová tűntek a játékos, kedves délutánok, mikor néhány jó pajtás — a fáradtságos délelőtt kárpótlásául — nyájas szóval hívta egymást az iskola kapujában: »Aztán korán jöjj el délután, hogy sok, nagyon sok időnk jusson a játéokra!«

Hová tűnt a meleg barátság, mely az ilyen délutáni összejövetelre készítette a gyerekeket? Hová az igazi meghitt együttlét?

A mi társadalmunkban nyomaveszett.

A mi gyerekeink nem szerzik meg barátaikat az; iskolapadjáról, — az életre, — a mi gyerekeink képtelenek egyáltalában igazi barátságot kötni.

Pedig nem rajtuk múlik. Az ő kicsiny szívük is tele van szeretettel és ók is csak épen úgy áhítoznak a barátság melegére, mint ősanyjuk, mondjuk anno 1799-ben.

Csakhogy akkor másképen volt. Az úr és jobbágy közötti különbség nagy volt ugyan, de az ember s ember közötti különbség elenyészett. Apafi, Erdély fejedelmének gyermekei, az utcáról begyűlt gyerekekkel együtt kergették Gyulafehérvárt a négyszögletes várudvaron a gyöngytyúkokat. Mátyás ifjú korában a nép gyermekeivel együtt szántotta a mezőt és Holicson hangos mulatozás, kacagás verte fel a kastély kertjét, Mária Terézia gyerekei futottak versenyt itt a kertész csemetéivel.

A mi gyerekeink azonban nem így pajtáskodnak. A mi gyerekeink érintkezése társaikkal abból áll, hogy évenként egyszer-kétszer aranyszegélyű levélkéken húsz-huszonöt meghívást küldenek széjjel: »journ« tartanak, akár csak édes mamájuk. Ez az összejövetel azután természetesen nem a barátság megerősítésére szolgál, sem pedig az igazi fesztelen, vidám mulatság elősegítésére, hanem a picinyeknek — akár csak a nagyoknak — társadalmi kötelezettséget kell teljesíteniök. Az anya átnézi a meghívandók listáját, töröl vagy közbeszúr, aszerint, amint neki tetszik. A gyermek érzelmei nem jönnek itt számításba. Bármilyen szívesen mulatna a kicsike azzal a kalapnélküli köténnyel kivel a Szabadság-téren egy őrizetlen pillanatban barátkozott össze, nem mer előhozakodni vele, mert úgyis tudja, hogy anyja erről hallani sem akar, ámde igenis meghívót írat nemesi Nemesékhez, kiknek Babyjével egyszer már találkozott a leánykája egy gyerekjournon és már előre örül ennek az eszmének, mert ezáltal remél ő is összeköttetést az előkelő családdal.

Pompás ruhákban érkeznek a kis vendégek; mielőtt felvették, már alaposan megnehezítette az örökös: »Vigyázz rá!« »Be ne piszkold!« »Össze ne gyúrd!« Mikor a habkönnyű ruha már páncéllá vált, a gyerek fürge mozdulatai ijedt, félszeg, bizonytalanul nehezekké bénultak, akkor — félhatra! — beköszönt a vendégfogadó házba. Vele együtt még egy sereg gyerek érkezik, nem ismeri őket — csupa idegen. Hogy viselkedjék? Szépen köszönt-e? Ijedten néz ismerős arc után. Végre leültetik egy nagy szobában. Nem a gyetekszoba ez, játékokkal, hol tán volna bátorsága mozogni, vagy legalább gyerekeknek való, ismerős-érdekes holmin pihenhetne szeme, — hanem a háziasszony díszes fogadószobája. Érzi, tudja, hogy itt nem szabad semmihez sem nyúlania. S telnek a hosszú, kínos percek végtelen érdektelen-

ségben, unalomban. Új meg új vendégek jönnek, ugyanolyan csipkések, ugyanolyan idegenszerű, erőltetett arckifejezéssel. Milyen szomorú gyermekmulatságok ezek! Szomszédja erősen nézi. Szíve még jobban összeszorul: talán azért nézik, mert már piszkos valahol a ruhája? S mikor a szomszéd megszólítja valósággal összerezzen. Pedig kolántsem ijesztő az, amit mond, hiszen ezt kérdi: »Te is azért jöttél ide, mert itt mindig olyan szép ajándékokat osztogatnak ozsonna után? Én utálok a jourokat, olyan unalmasak, de a tombola miatt mégis jövök. Azért csak érdelem?« Később még ezt is súgja: »Meglátod, nemesi Nemes Baby nyeri el majd a legszebb ajándékot, — mindig a legelőkelőbb vendégé a tombola, én ebbe már belenyugodtam. Otthon mi is úgy csináljuk.« Végre jön a dús ozsonna: sandwich, parfait, Kugler-sütemény. Hiszen szívesen eszik az apróságok ezt a sok jót — de egy hosszú rúd árpacukor, amelyet valamely kedves pajtásukkal vidám mulatozás közben megoszthatnak, bizonyára jobban ízlik a legraffináltabb cukrász-csodánál.

Sajnos, ilyen a mi gyermekösszejöveteleink képe. Kicsinyben végig játszsza ilyenkor a legkomorabb »Élet«-et, amikor is a ruhapáncél, a szomszéd szeme elszibbaszt, ahol semmit sem szabad úgy tenni, amint jól esnék, — ahol az ember tulajdonképen oly nehezen találja helyét, — s amikor sohasem ízlik úgy a parfait, mint az a bizonyos boldog gyermekkori árpacukor.

Ne a gazdag tombola, ne a fényes ozsonna vezérelje a gyereket, ha pajtása látogatására indul. A szeretet és a vidám mulatozásra való vágy legyenek vezetői. Mindez benne van a gyerekekben, csak a szülő az, aki ezeket az érzelmeket eltereli, hogy a saját, sokszor oly rideg, számító eszejárását érvényesítse. Engedjük a gyereket mulatni, ahogyan és akivel neki a mulatság jól esik. Kacaja csengő lesz, mosolya édes, ölelése melegebb, ha kis szíve *érzelmeinek* szabad utat engedünk. Ne mérgezzük meg kis lelkét a társadalom oly félszégeivel, amelyek nekünk nagyoknak is elég szenvedést okoznak.